

KÖRÖS-VIDÉKI

hírlevél

XIII. évfolyam 5. (191.) szám

2003. május

A Körös-vidéki Hírlevél a KÖVIZIG internetes honlapján is megtalálható: www.kovizig.hu

Két víz között...

Végre tavasz van. Kemény és hosszú telet tudhatunk magunk mögött. Az elmúlt tél sok havat hozott, különösen a sielést kedvelők örömeire – igaz ezért most is messze kellett a mi vidékünkéről utazni. Hozott hosszú kemény hideget, amely a téli hónapok energia számláin keresztül inkább bosszúságokat okozott.

A hidrológiai félév csapadékösszege pozitív szaldót mutat annak ellenére, hogy a március hónap szinte csapadékmentes volt. A sokéves átlagot figyelembe véve 53 mm többlet hullott.

A januári és februári két csapadék periódus összesen 121,7 mm víztartalmú havat produkált mintegy 40–60 cm hóvastagsággal.

A szakmai és laikus közvélemény vélekedése összecsengett:

– ha ez a vastag hótakaró esővel és hirtelen felmelegedéssel olvad el, akkor igen jelentős belvív elöntésekkel kell számolnunk.

– ha viszont csendes napsütésekkel, napal olvadva éjjel visszafagyva megy el akkor az egyébként kincset érő téli csapadék károkozás nélkül helyben tartható.

A dolgok általában nem tisztán feketék vagy fehérek, a valóság most is a köztes megoldást választotta.

A február végi és március eleji napos idők hatására a hótakaró lassú olvadásnak indult. A keletkező hólé az egyébként nem fagyos talajba beszivárgott és elraktározódott. Március 11-től intenzív felmelegedés kezdődött, melynek során a belvízképződés intenzíven megindult, elöntések keletkeztek. A hegyvidéki vízgyűjtőről elindult árhullámok megszüntették a gravitációs elvezetési lehetőségeket, és az egész igazgatóság területén belvízvédelmi készültség elrendelését kiváltó belvízi helyzet alakult ki.

A védelmi tevékenység kezdetén kénytelenek voltunk csökkenteni a külföldi vízgyűjtőről érkező belvizek fogadását, térségi átvezetéseket végeztünk. Jelentős kapacitással működtek átemelő szivattyú telepeink, több csatornán kénytelenek voltunk a vízvezető képesség helyreál-

lítása érdekében kotrásokkal beavatkozni.

Összességében megállapítható, hogy az alacsony karbantartottság ellenére a 2003. március 4.–2003. április 7.-ig tartó időszak alatt eredményes vízkárelhárítási tevékenységet folytattunk.

Sikerült a különböző védekezésre kötelezettek tevékenységét megfelelően összehangolni. Belterületi belvízkárok nem, vagy csak elhanyagolható mértékben keletkeztek. A mezőgazdasági területek mentesítésénél tapasztaltunk némi türelmetlenséget, de a levezetési idők itt is tarthatóak voltak.

Néhány jellemző adat a védekezésről:

- maximális elöntés: 15.500 ha,
- működő szivattyútelepek száma (2003. március 16.): 18,
- főbefogadóba emelt vízmennyiség: 45 millió m³,
- foglalkoztatott létszám: 203 fő,
- készültségben lévő védelmi szakaszok száma: 10 (ebből I fok 1, II. fok 7, III. fok 2.),
- védelmi készültségben lévő önkormányzatok száma: 19 (ebből I. fok 11, II. fok 6, III. fok 2.),
- üzemeltetett társulati átemelők száma: 23 szivattyútelep és szivattyúállás.

A sikeres vízkárelhárítási tevékenység még be sem fejeződött és máris jelentkeztek a mezőgazdasági vízhasznosítási igények.

Így került igazgatóságunk stílszerűen „két víz közé” ahogy az már évek óta lenni szokott.

Az adminisztratív felkészülés (öntözési igények felmérése, szerződések megkötése stb.) mellett vízigények jelentkeztek a Dögös-Kákafoki főcsatorna mentén, ahol a szokásos évi vegyszeres gyommentesítésre sem került sor idő hiány miatt. Az átemelő telep április 15-én felvonultatásra került. Kisebb nagyobb szünetekkel az öntözővíz szolgáltatás azóta folyik. Sor került a Szarvas-Kákai szivattyútelep üzemelésére, ahol szintén április 15-én folyamatos üzem mellett szolgáltatunk vizet az ATIVIZIG részére. Az öntözésre való felkészülés részeként folyamatosan üzembe álltak a vízkészletek biztosításának kulcsművei a Körös-vidék duzzasztói.

Igazgatóságunk területén az üzemelést végző egyéb szervezetekkel mintegy 23 ezer ha engedélyes terület kiszolgálására, öntözővízzel való ellátására készültünk fel.

Habóczy Sándor

A békésszentandrás duzzasztómű

PÁLYÁZATI INFORMÁCIÓ

Európa Pályázat Előkészítő Alap (PEA)

2004. és 2006. között az Európai Unió (EU) Strukturális és Kohéziós Alapjaiból Magyarország a kötelező hazai társfinanszírozással együtt várhatóan mintegy 1200–1500 milliárd Ft támogatásban részesül. Az uniós támogatások általános célja a régiók közötti különbségek csökkentése, az elmaradott régiók felzárkóztatása.

Ahhoz, hogy hazánk igénybe vehesse a forrásokat, általános programozási dokumentumokat (Nemzeti Fejlesztési Tervet és Operatív Programokat) kell készítenie, meghatározva azokat az ágazati és térségi fejlesztési prioritásokat, amelyek fejlesztéséhez fel kívánja használni az EU forrásokat.

A 2003. év legfontosabb feladatai a tervezés, az intézményfejlesztés és a projekt előkészítés. Ez utóbbi azért kulcsfontosságú, mert a csatlakozás után érkező támogatások minél sikeresebb felhasználása érdekében már most meg kell kezdenünk a fejlesztési célokhoz illeszkedő, a megfelelő mennyiségű és minőségű projektek kidolgozását, hiszen csak ez jelentheti a garanciát az uniós források gyors és hatékony felhasználására. Ez az igény alapozta meg a PEA beindításának tervét.

Mi a PEA?

Az Európa Pályázat Előkészítő Alap (PEA) célja olyan színvonalas projektek teljes körű előkészítése, amelyek megvalósítása az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatásának elnyerése esetén a 2004–2006. közötti időszakban megkezdődhet.

A PEA nem közvetlen anyagi támogatást nyújt a projektötletek megvalósításához, hanem olyan szakmai háttérrel, adminisztratív, valamint szervezési, stb. segítséget, melynek eredményeként a kiválasztott projektötletekből az EU-csatlakozás után akár azonnal beadható, tökéletesen előkészített, kész pályázatok szülehetnek.

Mekkora a PEA költségvetése?

A PEA keretében összesen 27 millió euró áll rendelkezésre, melyből a PHARE program 15 millió eurót, a hazai kormányzati források 12 millió eurót finanszíroznak.

Milyen projekt ötletekkel lehet pályázni?

Pályázni olyan projektötletekkel lehet, amelyek egyrészt összhangban állnak a hazai fejlesztési politikai elképzelésekkel, – azaz általánosságban a Nemzeti Fejlesztési Tervvel és az érintett Operatív Programokkal – másrészt illeszkednek az ERFA

és az ESZA támogatási területeihez. A pályázati kiírások egyértelműen tartalmazni fogják az Operatív Programok azon területeit, – az ún. pályázati ablakokat – melyekhez kapcsolódniuk kell a beadandó projektötleteknek.

Mit nyújt a PEA?

A PEA keretében projektötletek továbbfejlesztésére, teljes kidolgozására kerül sor. Mindez szakmai segítségnyújtás formájában történik, mely kiterjedhet sikeres uniós tagállami projektek bemutatására, projekt előkészítő műhelymunkák megszervezésére, a potenciális projekt-konzorciumok tagjai közötti együttműködés kialakítására, a kidolgozandó projekteket megalapozó igényfelmérések, pénzügyi-, technikai-, műszaki tanulmányok, környezeti hatás-

tanulmányok, építési tervek és közbeszerzési dokumentumok elkészítésére.

Ütemezés

A pályázati kiírás 2003. április elején jelent meg, a **projekt ötletek beadási határideje 2003. május 30.** Ezt követően kerül sor a támogatandó projektötletek kiválasztására, mely után a PEA tényleges végrehajtása, vagyis a szakmai segítségnyújtás szeptember elején kezdődik el.

Részletes információ

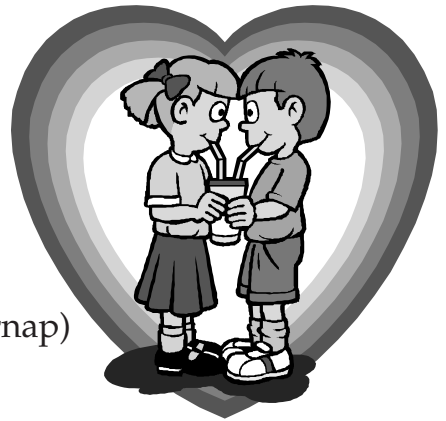
A PEA-al kapcsolatos részletes információt a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU-Támogatások Hivatala honlapján (<http://www.nfh.hu>), és a hivatal által működtetett kék számon (06-40/200-494) lehet kapni.

Wágner Mária
EU koordinátor

KÖVIK HÍREK

A KÖVÍZIG Ifjúsági Klub

2003. május 25-én (vasárnap)
9.00 órától 17.00 óráig

GYERMEKNAPOT

rendez

Tervezett programok:

Játékos sportvetélkedők korosztályonként

Tréfás szellemi vetélkedők

Lovaskocsikázás

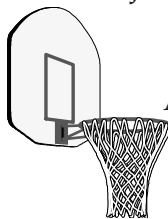
Arcfestés (a Családi-nap „mintájára”)

Közös főzés bográcspan

Aszfaltrajz-verseny

Állatsimogató

Valamint mindaz, amit „szemünk Fénye” még kitalál.

Előzetes jelentkezés május 15-ig

Kukár Istvánné Ildikónál

(Beruházási és Vagyongazdálkodási Osztály 526-400/22-242),

vagy *Lévai Ildikónál* (Titkárság 526-401).

Események a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság életéből az elmúlt 50 évben

1955-ben, az igazgatóság megalakulásának második évében az igazgatóság dolgozói nagy tisztelettel köszöntötték Kilényi Kálmán főmérnököt 50 éves szolgálati jubileuma alkalmából.

1956-ban megkezdődött a Fehér- és Fekete-Körös összefolyásánál a Szanazugi klubház építése. A vízügyi dolgozók által közkedvelt pihenőhelyen épült létesítményt a későbbiekben védelmi központtá bővítették.

1963. évi termelési feladatok sikeres teljesítéséért az OVF vezetője és a MEDOSZ elnöksége dicséző oklevelet adományozott a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság részére.

1965. évi dunai és nyugat-dunántúli árvízvédekezésben tanúsított kiemelkedő helytállásuk és példamutató magatartásuk elismerésül az Elnöki Tanács a **Munka Érdemrend bronz fokozatát** adományozta

Baranyó Géza osztályvezető (akkor még a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársa),

Gyöngyösi Lázár főmérnök,

Szölke Szabolcs főmérnök részére.

1965 június. A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság központjának, a Gyulai

Szakaszmérnökségnek és a Gépüzemnek a dolgozói felajánlották, hogy egy műszakban valamelyik gyulai termelőszövetkezetben részt vesznek a kenyérgabona betakarításában. Az egy műszak után járó bért teljes egészében a dunai árvíz sújtotta területek lakosságának adományozták.

1965. június. Alaposan kivették részüket a dunai árvízvédelmi munkákból is a vízügyi igazgatóság dolgozói. A legveszélyesebb, a mohácsi térségben 50 gyulai kubikos és egy műszaki dolgozott. Szentendrén 11 műszaki, a másik veszélyes gócnál, Baján hat nagy dózer, négy kotrógép, egy műszaki, Bátaszéken pedig az igazgatóság árvédelmi osztága teljes személyzettel, rajtuk kívül három műszaki tevékenykedett.

1966. július 20-i hatállyal az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetője **Kurta Józsefet** – saját kérelmére – a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatói teendőinek ellátása alól felmentette, és egyidejűleg **Takács Lajost** a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatói teendőinek ellátásával megbízta. Takács Lajos 1966. december 16-ai hatállyal kapott végleges hatályú igazgatói kinevezést.

Személyügyi hírek

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesítettek:

Papp Szilvia – pénzügyi szakos közgazdász – irodavezető munkakörben, 2003. február 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Oroján István – munkaügyi szervező, gazdálkodástudományi szakértő, közgazdász – személyügyi ügyintéző munkakörben 2003. április 14-től az Igazgatási Osztályon,

Dr. Pusztai Kincső – jogász – hatósági ügyintéző munkakörben 2003. április 28-tól a Hatósági Osztályon,

Szekretár György – szakközépiskolai végzettséggel – csatornaóri munkakörben 2003. május 1-től a Gyulai Szakaszmérnökségen, Dénesmajorban.

Székelyföldi túra

A KÖVÍZIG Ifjúsági Klub túrát szervez tagjai részére **2003. június 25-29.** között Székelyföldre. A program felől érdeklődni Lúczy Gergely-nél lehet (526-400/22148).

VÍDÁK PERCEI...

Emlékezzünk a régi vízügyes időkre

1954-ben személyzeti előadóként dolgozott a régi épület emeletén D. Miska bácsi, aki egy szép napon „igen megtisztelő feladatot kapott a vezetéstől. Szövőlepké felelősként kellett tevékenykednie. Ezt a megbízatást teljes komolysággal fogadta Miska bácsi és átéléssel, büszkén vállalta. Talán a mai napig is magyarázat nélkül maradt, hogy e feladatkörben miként is kellett Miska bácsinak „fáradoznia”.

– ❖ –

Történt egyszer, az 1950-es évek valamelyik telén, hogy S.-né Rózsika egy reggel kerékpárral igyekezett, hogy munkakezdsre beérkezzen. Hideg szél fújott azon a reggelen. Fázott a kerékpáron, alig várta, hogy beérjen a fűtött irodába. Szobatársai hahotázva fogadták, ugyanis – amint kabátját levette – látták, hogy Rózsika öltözéke hiányos.

Meleg pulóver volt ugyan rajta, de a szoknya otthon maradt és helyette csak a csipkés kombiné volt látható. Nem csoda hát, hogy hidegnek érezte a téli reggeli szelet.

– ❖ –

Az 1950-es években különleges színfolt volt az igazgatóság életében az akkori telefonkezelő: Sz. Bella. Jellemző volt, hogy kapcsoláskor a szöveghez kommentárt fűzött. Különösen akkor vált ez érdekessé, amikor már hangosbemondó készülék is működött a telefonközpontban. Időnként Bella ezt elefejtette kikapcsolni. A szokásos szöveg az volt, hogy „XY-t telefonhoz kérlek a szobájába.” Ehhez Bella – a ki nem kapcsolt hangosbemondó működése közben hozzáfűzte: „...ne csámborogjon folyton”.

– ❖ –

1954–1955 táján igen hangulatos, családias kirándulásokat szervezett nyáron N. Laci anyagbeszerző a Szanazugba. Vasárnapként már reggel 7 órakor 20–25 tagú társaság indult kerékpárral Gyuláról N. Laci és családja vezetésével. Ezeket a vasárnapokat napozással, fürdéssel és – nem utolsósorban – evezéssel töltötte a társaság. Laci kínosan pedáns, rendszerető ember volt, így az igazgatóság tulajdonát képező kétpárevezős csónak rendben tartását ugyancsak megkövetelte a társaságtól amellet, hogy mindenkit megtanított evezni. Maradandó élményt nyújtottak ezek a nyári vasárnapok, melyeknek programjában – kevés kivétellel – Kienitz Vilmos igazgatóhelyettes főmérnök is részt vett...

Lejegyezte:
Kiss Zoltánné

ÚJ BERETTYÓ EMLÉKÉRE

Olvasmányaim közben lejegyzek ezt-azt. Főleg ami munkámmal, szűkebb pátriánkkal foglalkozik, és érdekes lehet. Így találtam rá erre a versre, amit ezennel a Hírlevél segítségével teszünk közzé. A vers érdekessége, hogy részleteken megörökíti a munkához kapcsolódó információkat, a már ötven évvel ezelőtti folyószabályozások körülményeit, bemutatja annak előnyeit és már akkor ismert hátrányait.

„A Berettyótól Esztár alatt ágazott el egy ér, az ún. Kálló-ér, amely a Berettyó vizének egy részét Konyár, Tépe, Derecske és Földesen át vezette le a sárréti medenczébe. A Be-

rettyón Esztárnál fennálló malmot még 1813 évben lerombolták és a Kálló eret még a szabályozás megkezdése előtt eltöltötték.

A Berettyó hajdan Mezőtúrnál a Hármaskörösbe ömlött, ma pedig Szeghalom alatt a Sebes-Körösbe torkollik. A nyírsegen 1100 km²-ről összefutó vizeket a Berettyó Sárrétjéről elterelték és Darvasnál a Berettyóba vezették be.” (Korbély József: A Körösök és a Berettyó szabályozása és vízjárása.)”

Veres Sándor

Balogh János szeghalmi egyszerű földműves verse

Berettyó folyónak a Sebes-Körösbe való áttorkoltatása céljából tervezett Bakonszeg-Szeghalmi meder munkálatainak 1854. év november hó 9-én történt ünnepélyes megindítása alkalmából írt.

Új Berettyó emlékére
Felbuzdult versező vére
Neveket emléktekbe hagyja,
Azoknak ki ezt ásatja

* * *

Ezernyócszáz ötven négyben
Ezfeltett cél mene végben,
Hogy új Berettyó ásódjon
A régi meg bezáródjon.
Hatvan ölnyi széles legyen
A' kin a víz bátran menjen.
Biztosok vigyáztassanak
Jó partot csináltassanak.
Hogy a víz ki ne üthessen
Senkinek kárt ne tehessen
Törekedtek már erre rég
De nem vólt engedelem még.
De most hogy jól megvizsgálták
Helyesnek jónak találták.
Szauer László nagysága
Vólt kinek szorgalmossága
Új Berettyó kinyerése
Példás kieszközölése.
Fő Mérnök Úr volt Bodoki
Ki szép renddel munkálta ki
Új Berettyónak helyzetét

Felhagyván emlékezetét
Örömmel bele egyeznek
Szeghalom alá eljőnek
Itt leve az elkezdése.
Nemtom hol lesz végezése
Nagyságtok példát mutattak
Egyegy targoncát megraktak
Ki is vitték a' Szélire
Új Berettyó emlékére.

Első lónSzauer László
Volt politus nyelű ásó
Jelenvolt Huzly a' Prepost
Fő tisztelendő Úr Ó most
Ott a népet megáldotta
Munkára felbuzdította.
A' csinos ásót felkapá
Vélle a targonczát megraká
Eztet ki is borította,
Kinyílt szívvvel megvallotta,
Hogy könnyebb bankót olvasni
Mint az új Berettyót ásni.
Igytovább sorba folytatták,
Példás hűségek mutatták,

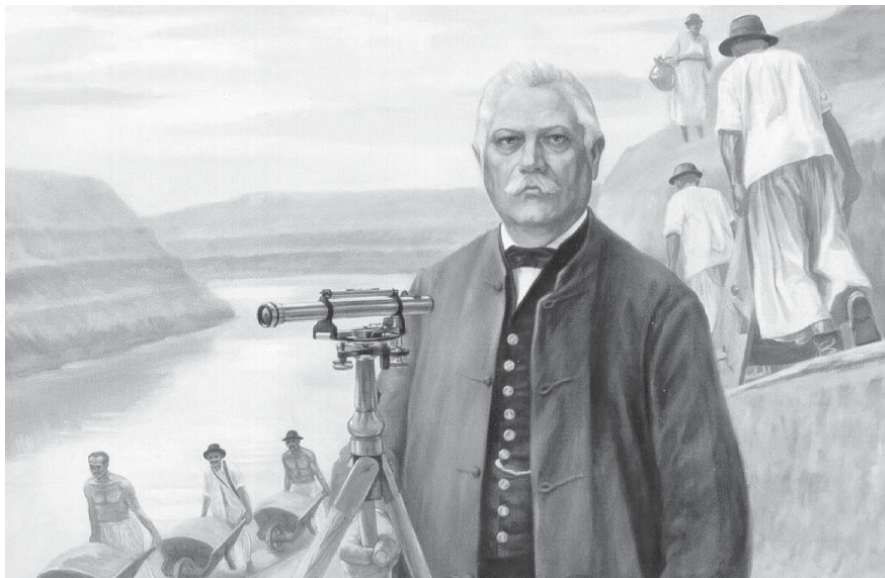
Itt láttam Kárász nagyságát,
A ki szives barátságát,

Nagyságtokhoz megmutatta,
Ebédjére marasztotta.
Áldomást is ajánlának
Munkásokat kihívának,
E' köztök sorra osztóda,
A' munka így folytatóda.
Vagyon is már haladása,
Ha az időnek járása,
Őket meg nem hátráltatja,
Munkát félbe nemhagyatja.
Szabó János fő perceptor,
Ki fizeti ezt mindenkor.
Ebben az a' fő cél vagyon,
Sárrét szárazon maradjon.
Belőle szántó föld legyen,
Kiből a' nép hasznot végyen.
Cséfánt is a' kik megvették
A' fizetést érte tették
Akkor majd nyertesek lesznek
Vizet rólla ha elvesznek.
A' kik vagyunk árendások
Birtokosok avagy mások
Mindnyája aztat kívánnák
Hogy azt a' rétet szánthatnánk
Iparkodunk É hasznonért
Assuk a Berettyót pénzért
De itt ám az aggodalom
Magsiratja ezt Szeghalom
Szokott árját víz ha teszi
Szeghalmot ez majd elveszi
Jaj lesz nekünk ha így leszünk
Magunk magunknak kárt teszünk

* * *

Fő elnökség, s fő Mérnökség
Kit megbízott a felsőbbség
Kérjük hogyugy kormányzzanak
Kárt veszélyt ránk nehozzanak

Igy lesz szives köszönetünk
Hozzájuk s hiv tiszteletünk
Rájok bízunk hát magunkat
Vezéreljék jóra dolgunkat.
Nevek, hűségek érdembe
Maradjon örök emléktekbe
Isten feltett szándékjokban
Boldogítsa és céljokban
Fáradtságuk után menybe
Pihenjenek víg örömben.

Bodoki Károly (Székelyhidi Attila festménye)

Brüsszeli vendégek

Az Európai Unió Phare programokkal foglalkozó, magyar–román projekteket irányító brüsszeli, bukaresti, budapesti, aradi szervezeteinek képviselői, valamint a VÁTI Területfejlesztési Iroda budapesti és békéscsabai munkatársaiból álló 12 tagú küldöttség március 27-én igazgatóságunkhoz látogatott. A szakértői csoport tagjai tájékoztatást kaptak az igazgatóságnál korábban megvalósult és jelenleg folyamatban lévő Phare CBC projektekről.

MHT hírek

A magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezete 2003. április 22-én a KÖVIZIG székházában előadóülést rendezett, melyen *Kramer Tamás* a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem oktatója, valamint *Kisházi Péter Konrád* a KÖVIZIG osztályvezetője bemutatták a „Hosszúfoki ártéri rész-öblözet lokalizációs mintatervét”.

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezete április 17-én Gyulán előadóülést rendezett, melyen *dr. Lúczy József* (képünkön), a Magyar Közigazgatási Intézet tudományos kutatásvezetője a közigazgatási korszerűsítési törekvésekről, a kormányzat és a vízügyi államigazgatás kapcsolatának időszerű kérdéseiről tartott előadást.

Távmérő rendszer a Körösökön

A Körösök rendszere hidrológiai szempontból – különös tekintettel az árvízi hidrológiára – igen érdekes és változatos. A vízjárásból adódóan a folyók vízszintje igen tág határok között mozog. Előfordulnak igen magas szintekkel levonuló árhullámok, a nyári hónapokban, pedig a duzzasztott vízterek szinte állóvízként viselkednek. Ezeknek az eseményeknek a pontos nyomon követése elengedhetetlen a megfelelő vízgazdálkodási stratégia kidolgozásához.

Az árhullámok biztonságos levezetésének jelentősége igen nagy, mert jelentős területek vannak kitéve az árvízi elöntés veszélyének. A Körös vidéken jellemzően töltések között levezethetőek az érkező árhullámok, de vannak olyan esetek, amikor ez nem oldható meg biztonságosan. Ezekben az esetekben lépnek működésbe az árvízvédelmi szükségtározók. A megfelelő hatékonyságú szükségtározó üzemeltetéshez elengedhetlenül szükséges a folyók árhullámainak pontos követése és a tetőzések pontos előrejelzése. Ezen kívül a megfelelő árvízvédelmi beavatkozások (nyúlógátépités, hullámverés elleni védelem, stb.)

megtételéhez elengedhetetlen, hogy a folyó viselkedése minél kisebb lépcsőkben nyomon követhető legyen.

A Körös vidéki Vízügyi Igazgatóságnál 1996 végén fogalmazódott meg az igény egy korszerű távmérő rendszer kiépítésére, amely alkalmas egy ilyen összetett vízrendszerben lejátszódó folyamatok akár milliméteres pontossággal való követésére. Ezzel az igénnyel párhuzamosan jelent meg az Európai Unió PHARE pályázata, amely hasonló témában adott támogatást a jelentkező országoknak. Az igazgatóság „A Fehér-Körös árvízi helyzetének együttes értékelése” címmel nyújtott be pályázatot, ezekre a forrásokra alapozva a távmérő rendszer kialakítását.

Az igazgatóság a benyújtott pályázat alapján 1997. végén elnyerte a megpályázott összeget, amelyből a műszerek beszerzése megtörténhetett. Az alábbi eszközök, programok beszerzését a DATAQUA Elektronikai Kft. végezte.

- Központi számítógép,
- Felhasználói programcsomag a központi számítógéphez (ESZTER),
- Hordozható számítógép,

– Telefonmodemek.

A LOGOTRONIC GmbH. (Ausztria) pedig az alábbi műszereket szállította.

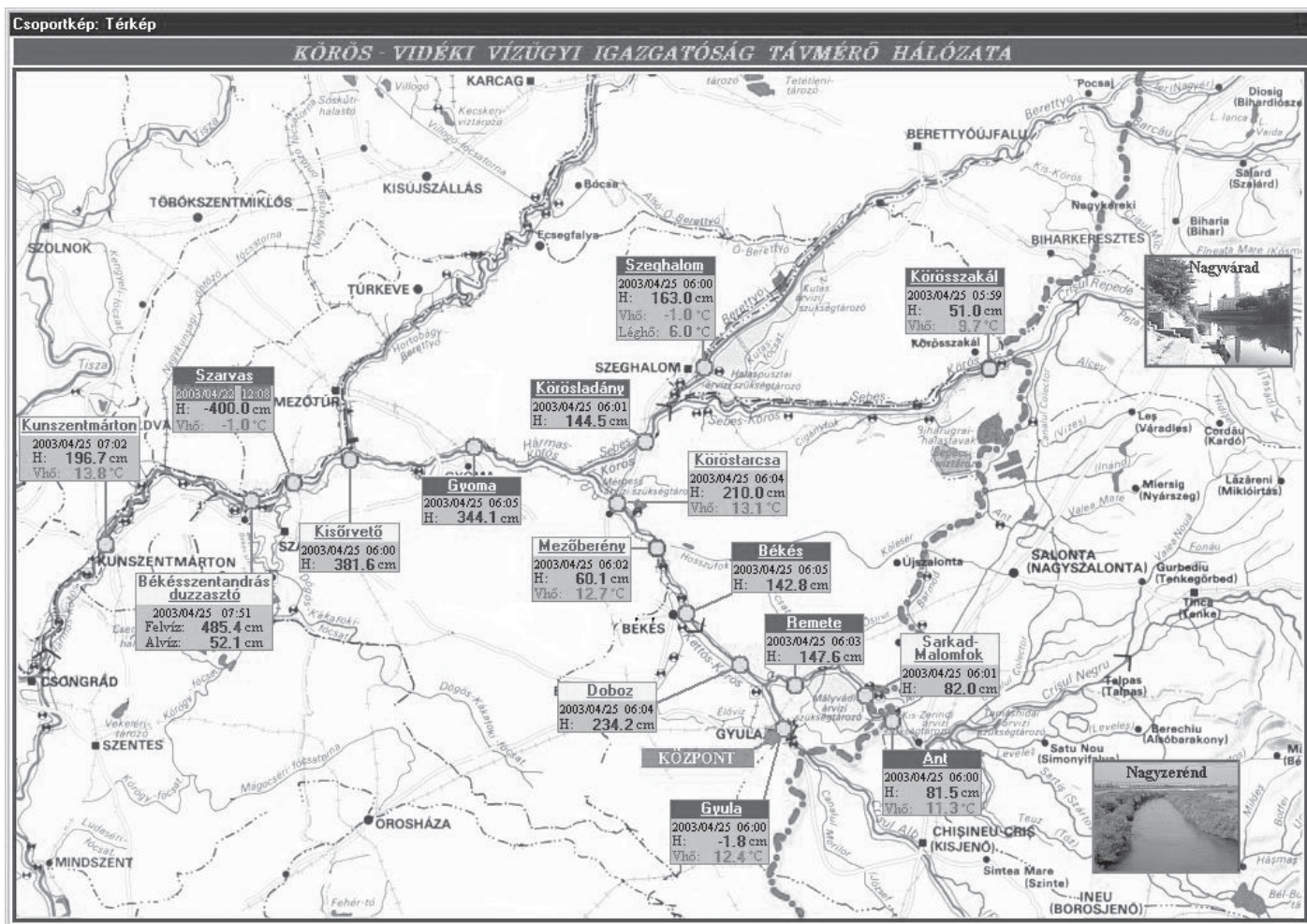
- Vízállás érzékelők,
- Adatgyűjtők.

Az állomások üzembe helyezése központi vízrajzi beruházás keretében valósult meg. A jelenleg üzemelő 17 állomás fokozatosan került bekapcsolásra a rendszerbe, ahogy az állomások üzembe helyezéséhez szükséges források rendelkezésre álltak. (1. ábra).

A távmérő rendszer felépítése három fő részből tevődik össze:

- Vízállás érzékelő,
- Adatgyűjtő és kommunikációs egység,
- Központi számítógép.

A vízállás érzékelők a vízfolyás mentén kialakított aknákban kerültek elhelyezésre, az adatgyűjtő és kommunikációs egységek a gátórházakban, a központi számítógép a Vízügyi Csoportnál lett kiépítve. A kiépített regisztráló aknában elhelyezett úszós vízállás érzékelő a mért vízállást a gátórházban elhelyezett adatgyűjtőnek továbbítja, ahonnan a kommunikációs egység küldi to-

A központi szoftver

Távmérő rendszer a Körösökön

vább a Vízrajzi Csoportnál működő központi számítógép részére.

A távmérő rendszert az Igazgatóság-nál a Vízrajzi Csoport üzemelteti. A rendszer kialakítása olyan, hogy az állomások folyamatosan, napi 24 órán keresztül működnek. Ennek megfelelően a rendszert irányító és felügyelő számítógép is napi 24 órán keresztül folyamatosan működik, ezáltal biztosítható, hogy ha bármilyen rendkívüli esemény történik, arról a felelős személy azonnal értesüljön.

A rendszer napi üzeme az alábbi:

– Az állomásokon mért pillanatnyi értékek lekérdezése. Ez a funkció jelenleg 12 órás lépésközzel működik, tehát minden állomásról 12 óránként érkezik friss információ. A lekérdezések 6, 18 órákor történnek. Ezek a lekérdezett adatok az állomáshoz tartozó képernyőn, grafikus formában ábrázolásra is kerülnek, illetve az aktuális vízállásértékhez tartozó mederteltség is felrajzolásra kerül az állomásképre, ezáltal jól követhető az adott állomáson, a napon belül bekövetkezett vízállásváltozás. (2. ábra).

– A távmérő állomásokon 30 percen-

ként keletkeznek tárolt adatok. Az állomásokon képződött tárolt adatok lekérdezése naponta egyszer 0 órákor történik. A program mindig az utolsó lekérdezett tárolt adattól kezdve kezdi el lekérdezni az adatokat. A beérkezett tárolt adatok szintén ábrázolásra kerülnek az állomáshoz tartozó képernyőn. A tárolt adatok nem csak a központi számítógépen tárolódnak, hanem az adatvesztést elkerülve a helyszínen elhelyezett adatgyűjtőben is. Az adatgyűjtő memóriája természetesen meghatározott kapacitású, ezért havi rendszerességgel célszerű az adatokat a helyszíni adatgyűjtőkből is ki-nyerni.

– A napi rendszeres üzemeléshez tartozik a riasztási események kezelése, kivéve, ha az a riasztás árvízi készültségi szint bekövetkezése miatt keletkezett. A riasztásokat a kezelőnek figyelemmel kell kísérnie és a szükséges beavatkozásokot meg kell tennie a hiba elhárítása érdekében.

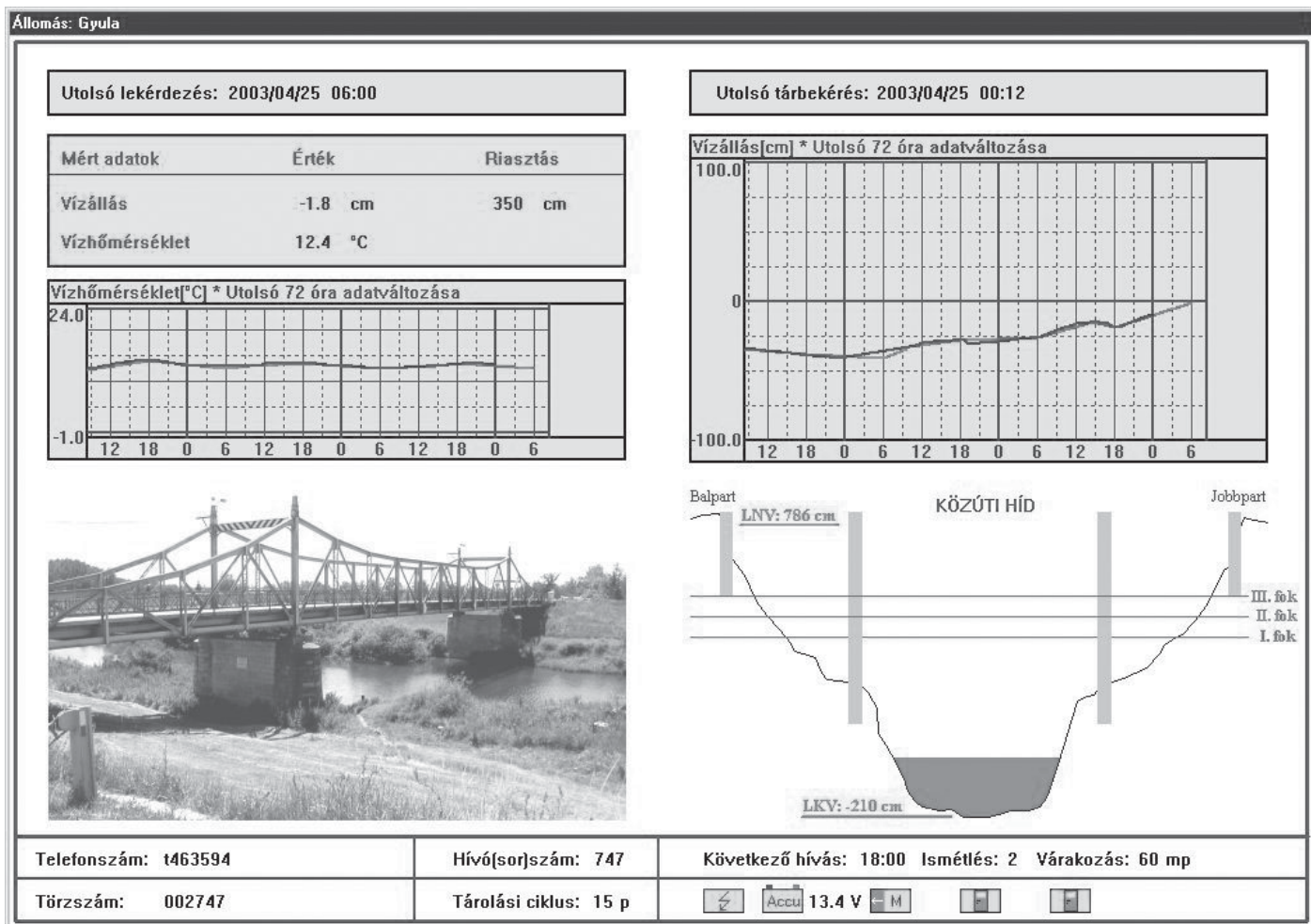
A központi szoftver természetesen lehetőséget ad a fentiekől eltérő lekérdezési ciklusidők, illetve tárolási időpontok megváltoztatására. A pillanatérték

lekérdezésének időpontjai is megváltoztathatók az állomás jellegétől függően, illetve a tárolt adatok lekérdezési időpontja is süríthető egy napon belül akár többször is. Lehetőség van a pillanatértékek lekérdezési ciklusidejének automatikus módosítására, ami azt jelenti, hogy a riasztási szint fölött automatikusan gyakori lekérdezésre áll át a rendszer (pl. árvízvédelmi készültségi szint elérésekor). Naplózásra kerül időpontokkal együtt a pillanatértékek lekérdezése, a tárolt adatok lekérdezése, a riasztások beérkezése.

A vezérlő program természetesen a beérkezett adatokat azonnal továbbítja az Igazgatóság SQL szerverére.

A távmérő rendszer fejlesztése ezzel még nem fejeződött be, továbbra is napirenden van újabb állomások, illetve újabb paraméterek (vízhőmérséklet, vízminőségi paraméterek) mérése az állomásokon. A távmérő rendszer fejlesztésében szerepel ultrahangos vízhozammérő állomások rendszerbe kapcsolása is, melyekkel még jobban követhetők a vízrendszer változásai.

Lukács Béla

Gyula állomásra készített állomásképe

Hidrometeorológia

Április hónapot az évszakhoz képest kissé hűvösebb, az átlagosnál jóval szárazabb időjárás jellemezte.

A hőmérséklet alakulásában továbbra is a szélsőségek domináltak.

Napközben 5 °C és 23 °C közötti, míg a hajnali órákban –5 °C és 9 °C körüli hőmérsékleteket regisztráltak.

A havi középhőmérséklet 9,7 °C volt, amely – összességében – 0,9 °C-al elmaradt a sokéves átlagtól.

Az Igazgatóság területén április 29-ig átlagosan 23,5 mm csapadék hullott. Ez az érték – lényegesen – 21,5 mm-el alacsonyabb az erre az időszakra jellemző átlagnál. A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 78,7 mm-t – Szeregházán mérték, míg a legkevesebb csapadék – 5,1 mm – Kisörvetőn hullott. A hónap folyamán mérhető csapadékot 13 alkalommal regisztráltunk.

Területünkön 2002. november 1. és 2003. április 29-e közötti időszakban, átlagosan 228,3 mm volt a lehullott csapadék mennyisége, amely 5,4 mm-el magasabb a sokéves átlagnál.

A havonként lehullott csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

	nov.	dec.	jan.	febr.	márc.	április	össz.
sokéves átlag (mm)	46,8	39,0	29,3	29,8	33,0	45,0	222,9
tárgyi időszak (mm)	34,6	41,6	79,3	42,4	6,9	23,5	228,3
eltérés az átlagtól (mm)	-12,2	+2,6	+50,0	+12,6	-26,1	-21,5	+5,4

Április hónapban a talajvíz – a vizsgált kutak adatai alapján – a sokéves átlagnál kissé magasabban helyezkedett el. November hónaptól napjainkig, továbbra is mérsékelttel emelkedő tendenciájú.

A hónap folyamán a talajvíz a terepszint alatt 115–450 cm között ingadozott.

Török Jánosné

Vízminőség

Országos és regionális törzshálózati mintahelyek vízminőségi osztályba sorolása a VM adatbázis adatai, az MSZ 12749 szabvány alapján.

A vízvizsgálatokat a Körös-vidéki Környezetvédelmi Felügyelet és a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség végezte.

Minősítési időszak 2003. március 31 – április 28. Mintaszám: 2

Mintavételi hely	A.	B.	C.	D.	E.
Fehér-Körös Gyulavári 9,3 fkm	II	II	–	III	II
Fekete-Körös Sarkad 16,1 fkm	II	I	–	III	II
Kettős-Körös Békés d.f. 116,7 fkm	II	I	–	II*	II
Kettős-Körös M.berény kh. 103,9 fkm	II	II	–	III	II
Sebes-Körös Körösszakál 59,4 fkm	I	II	–	IV	II
Sebes-Körös K.ladány 10,10 fkm	II	III	–	II*	II
Hármas-Körös Gyoma 79,3 fkm	II	II	–	IV	II
Hármas-Körös B.szentandrás 48,0 fkm	II	III	–	V	III
Hortobágy-Berettyó Mezőtúr 6,4 fkm	IV	IV	III	III	III
Élővíz-csatorna Veszely 24,2 fkm	II	II	–	II*	II
Élővíz-csatorna Békés tork.	III	V	–	IV	III

Jelmagyarázat:

A csoport: az oxigénháztartás jellemzői	I. osztály: kiváló víz
B csoport: nitrogén és foszforháztartás jellemzői	II. osztály: jó víz
C csoport: mikrobiológiai jellemzők	III. osztály: tűrhető víz
D csoport: mikroszennyezők toxicitás	IV. osztály: szennyezett víz
E csoport: egyéb jellemzők	V. osztály: erősen szenny. víz

* szerves mikroszennyezők vizsgálata nélkül

Április hónapban igazgatóságunk területén rendkívüli szennyeződés nem történt.

Dr. Vasas Ferencné

Hidrológia

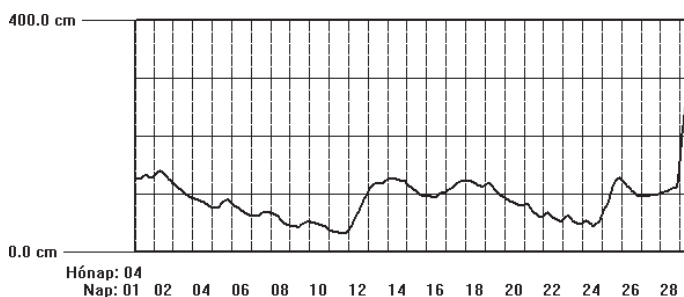
A Körösök hegyvidéki vízgyűjtő területén a magasabban fekvő területeken, április elejétől kezdve, 9-ig fokozatosan növekedett a hóréteg vastagsága. A legnagyobb hóvastagság Biharfüreden 57 cm, Vigyázón 60 cm volt. Rövid időszakra (6–9-e között) az alacsonyabban fekvő területeken is megjelent a hótakaró, folt és 11 cm közötti értékben váltakozott. Ezkövetően a magas csúcsokon a hóréteg fokozatosan olvadt és 20-ra már csak foltokban fordult elő.

Csapadék hullás a hónap második felében elvélte fordult elő, általában kis mennyiségben. Ki kell emelni viszont a 27-ei csapadékértékeket, mely Biharfüreden 51 mm-t eredményezett, és több helyen meghaladta a 10 mm-s értéket.

A Körösök vízszintjei a hónap teljes időszakában kisvízes tartományban voltak. Vízszingingadozás igen kis mértékűnek mutatkozott. Változást a hónap végén hegyvidéki esőzés hozott, mely jelentős mértékű emelkedést okozott az alsóbb szakaszon, ennek kialakulása jelenleg is tart.

A körösi rendszerben telepített duzzasztók közül a Gyulai-, és a Békésszent-andrási duzzasztók folyamatosan, a Békési- és a Körösladányi duzzasztó április 23-ával kezdte meg üzemelését.

Fekete-Körös, Ant

Néhány jellemző állomás vízhozam értéke április 29-én:

Állomás	Vízhozam (m ³ /s)
Fehér-Körös, Gyula	45,1
Fekete-Körös, Sarkad-Malomfok	54,7
Kettős-Körös, Békés	61,6
Sebes-Körös, Körösszakál	27,9
Sebes-Körös, Körösladány	41,0
Berettyó, Szeghalom	13,3
Hármas-Körös, Gyoma	89,0
Hármas-Körös, Kunszentmárton	147

Kurilla Lajos

F.: KÖVIZIG 5700 GYULA, Városház utca 26.

Díj hitelezve
Közületi Postahivatal
GYULA 1. 5701

NYOMTATVÁNY

KÖRÖS-VIDÉKI
hírlevél

Kiadó: Körös Vidéki Vízügyi Igazgatóság. Felelős kiadó: Bak Sándor igazgató

Szerkesztő: Cserkúti Andrásné

5700 Gyula, Városház utca 26. Tel.: 66/526-400*, Fax: 66/526-407 E-mail: kovizig@kovizig.hu, www.kovizig.hu

Megjelenik havonta 600 példányban

Kiadvány szerkesztés: Kovács Sándor. Nyomtatás: Rotapress Bt. Gyula, telefon: 06-60/301-522